

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

28.05.2019

Nr. 201905/SAN713/NOS380

Uz TAP VSS-392

Labklājības ministrijai

Par plāna projektu "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.-2021.gadam"

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir iepazinusies ar plāna projektu "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.-2021.gadam" (Plāns).

Atbilstoši Latvijas Pašvaldību savienības un Labklājības ministrijas ikgadējās sarunās 2019.gada 15.maijā panāktajai vienošanās LPS konceptuāli neiebilst pret Plāna turpmāku virzību ar nosacījumu, ka Plānā paredzētie pasākumi tiek īstenoti kompleksi un secīgi: sākot no 2020.gada tiek īstenoti Plānā paredzētie valsts budžeta finansētie pasākumi (minimālās valsts vecuma pensijas un minimālās invaliditātes pensijas aprēķinu bāzes paaugstināšana, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta palielināšana u.c.), savukārt, 2021.gadā uzsāk īstenot pašvaldību budžeta finansētos pasākumus. Gadījumā, ja valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošana tiek uzsākta ar laika nobīdi, pašvaldību īstenotie pasākumi tiek uzsākti nākamajā gadā ar attiecīgo laika nobīdi. Šo vienošanos nepieciešams fiksēt Ministru kabineta rīkojumā Par plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.-2021.gadam un Ministru kabineta un LPS vienošanās un domstarpību protokolā.

Kā jau LPS norādīja sarunās, Plāna ieviešanas *finansiālā ietekme ir daudz plašāka* nekā aprēķināts, paaugstinot GMI un trūcīgas personas ienākumu līmeni, nosakot vienotu dzīvokļa pabalsta ietvaru. Trūcīgas personas ienākumu līmeņa paaugstināšana ietekmē arī cita pašvaldības atbalsta nodrošināšanai nepieciešamā finansējuma apjomu, piemēram, sociālās palīdzības pabalsti (brīvpusdienas izglītības iestādēs, pabalsti veselības aprūpes pakalpojumu un medikamentu iegādei u.c.), sociālie pakalpojumi (aprūpe mājās, aprūpe ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā u.c.), palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, NĪN atvieglojumi u.c.

Pasākumu ietekme būtu jāaprēķina katrai pašvaldībai, kas ir būtiski, ņemot vērā atšķirības nodarbinātības līmenī, ģimeņu ienākumu līmenī u.tml. Jau 2018.gadā, kad tika virzīts Plāna projekts, LPS uzsvēra, ka ir būtiski izvērtēt, tieši uz kurām pašvaldībām MIL realizācijas gadījumā būs lielākā finansiālā ietekme, vai tās pašvaldības šos izdevumus no budžeta viedokļa var vispār "pacelt", un *kāds ir risinājums, ja to nevar*. Piemēram, kas notiek ar

Latgales pašvaldībām: Latgalē ir lielākais bezdarbs Latvijā, zemākā vidējā darba alga Latvijā, mazākais pašvaldību budžeta pieaugums u.tml. Ja nevar MIL plānu “pacelt” pašvaldības ar zemākiem ieņēmumiem (nejaukt ar mazām pašvaldībām - ja skatās pēc tāda rādītāja kā izlīdzinātie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju vai vienu izlīdzināmo vienību, gandrīz visiem lielajiem Latgales novadiem, salīdzinot ar citiem novadiem, ir zemāki izlīdzinātie vērtētie ieņēmumi), tad MIL plānu šādā redakcijā vispār nevar akceptēt.

Attiecīgi, ieviešot plānā paredzētos pasākumus, ņemot vērā arī īstenotās nodokļu reformas atšķirīgo ietekmi uz katras pašvaldības ieņēmumu daļu un līdz ar to katras pašvaldības iespējām nodrošināt obligāti noteiktos sociālās palīdzības veidus (GMI un dzīvokļa pabalsts), nepieciešams nodrošināt *valsts budžeta līdzmaksājumu* par faktiskajiem izdevumiem garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta un dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai.

Ņemot vērā, ka aptuveni trešā daļa GMI saņēmēju ir personas darbspējas vecumā, nepieciešams *pārskatīt nestrādājošo personu līdzdarbības pienākumus*, piemēram, analizēt definētos piemērota darba kritērijus, konstatēto nepilnību gadījumā veikt izmaiņas normatīvajos aktos u.tml.

Ja atbilstoši Plānā noteiktajam virzās uz LM piedāvātās MIL ekvivalences skalas ieviešanu, tad *jau 2020.gadā nepieciešams veikt izmaiņas sociālās palīdzības un pakalpojumu administrēšanas sistēmā SOPA*, līdzekļus sistēmas pielāgošanai paredzot valsts budžetā. Papildus norādām, ka Plānā (26.lpp.) ir norādīts iespējamais darbu saturs, apjoms un izmaksas, tomēr šī sadaļa ir precizējama atbilstoši Plānam un aktuālajām veicamo darbu izmaksām.

Virzot Plāna projektu 2018.gadā, LM aprēķinātā ietekme uz pašvaldību budžetu 2021.gadā bija 16 743 547 euro (10 667 925 euro GMI pabalsta pārskatīšana, 6 075 622 euro dzīvokļa pabalsta pārskatīšana), aktuālajā Plāna redakcijā ietekme norādīta divas reizes mazāka - 8 677 381 euro (6 919 678 euro GMI, 1 757 703 euro dzīvokļa pabalsts). Lūdzam skaidrot kraso atšķirību aprēķinos (prognozēs) un precizēt attiecīgās sadaļas.

Nepieciešams precizēt 20.atsauci – vai papildu nepieciešamais finansējums rēķināts pret 2016.gada (jeb 2017.gada vai 2018.gada) izdevumiem attiecīgi 2019., 2020. un 2021.gadā (jeb 2020., 2021. un 2022.gadā)?

Ņemot vērā iepriekš minēto, nepieciešams:

1. Ministru kabineta rīkojumā “Par Plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2020.- 2021. gadam” noteikt, ka Plāna pasākumi tiek īstenoti kompleksi un secīgi: primāri, sākot no 2020.gada, tiek īstenoti Plānā paredzētie valsts budžeta finansētie pasākumi, 2021.gadā tiek uzsākta pašvaldību budžeta finansēto pasākumu īstenošana. Gadījumā, ja valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošana tiek uzsākta ar laika nobīdi, pašvaldību īstenotie pasākumi tiek uzsākti nākamajā gadā ar attiecīgo laika nobīdi.

2. Iepriekšējā punktā minēto vienošanos fiksēt Ministru kabineta un LPS vienošanās un domstarpību protokolā.
3. Nodrošināt valsts budžeta līdzmaksājumu par faktiskajiem izdevumiem garantētā minimālā ienākumu līmeņa pabalsta un dzīvokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai.
4. Pārskatīt nestrādājošo personu līdzdarbības pienākumus.
5. Veikt izmaiņas sociālās palīdzības un pakalpojumu administrēšanas sistēmā SOPA jau 2020.gadā, līdzekļus sistēmas pielāgošanai paredzot valsts budžetā.
6. Skaidrot un pamatot kraso atšķirību aprēķinos (prognozēs) un precizēt attiecīgās sadaļas.
7. Precizēt 20.atsauci.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Ilze Rudzīte 67508531

ilze.rudzite@lps.lv

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu